

Amb el grup de nois i noies de 8 a 12 anys treballarem, de manera específica, per tal que puguin:

diversitat

- 1 Construir de manera positiva la pròpia identitat i la imatge de l'altra persona.
- 2 Expressar necessitats i sentiments positius i d'afecte envers les altres persones, i evitar la tendència a fer valoracions excessivament negatives.
- 3 Apreciar la diferència i reconèixer les pròpies limitacions i les de les altres persones amb respecte, però també amb confiança en les potencialitats que té cadascú.
- 4 Reconèixer els estereotips i els prejudicis en relació al gènere, les persones amb discapacitat i les desigualtats econòmiques. Reflexionar-hi des d'una perspectiva crítica.

inclusió

- 5 Mostrar generositat, actitud d'acollir l'altra persona, de donar un cop de mà, de dirigir-se amb tendresa, especialment amb les persones noves que s'incorporen al grup.

- 6 Valorar el grup, gaudir de les relacions i del treball en comú.
- 7 Identificar i ser crítics amb les relacions basades en el domini i les actituds discriminatòries.
- 8 Emprar el diàleg en la solució de les desavinences i els conflictes. Manifestar actituds de respecte cap a valors i opinions diferents.
- 9 Ser conscients de la importància d'usar un llenguatge no discriminatori amb les altres persones i actuar amb coherència.

justícia social

- 10 Mostrar sensibilitat davant les necessitats de les persones i grups més desafavorits.
- 11 Desvetllar l'interès per conèixer com s'organitza la societat civil per combatre les causes de l'exclusió social.
- 12 Implicar-se en alguna acció de millora de l'entorn.

objectius educatius mitjans 8 a 12 anys

10

el centre d'interès del diari irriparra

presentació

El centre d'interès que proposem per als nois i noies de 8 a 12 anys gira al voltant de l'edició d'un diari. A través d'aquesta eina tindran l'oportunitat d'aprendre a fer de periodistes, de fotògrafs/es, d'editors/es, de dissenyadors/es... A més, servirà per difondre les seves activitats i experiències, així com el treball que es realitzarà durant el curs al voltant dels eixos temàtics de la proposta educativa.

Hem triat aquesta proposta per diverses raons:

- . Implica directament els nois i noies com a subjectes actius, donant-los protagonisme i reconeixement.

- . Permet estimular els seus hàbits lectors i d'escriptura.

- . Contribueix a reforçar el valor de la diversitat, en tant que les diferents capacitats de cadascú són necessàries per fer el diari, i és un projecte que es pot transversalitzar fàcilment a l'esplai, generant cultura d'intercanvi entre els grups i seccions.

- . Pot ser un instrument per lluitar contra la pobresa i l'exclusió si donem veu als grups més desfavorits, identifiquem necessitat, denunciem injustícies, etc.

El nom **Irriparra** (mot basc que significa somriure) correspon a un ocell imaginari, que és la mascota dels grups de mitjans.

mètode educatiu

Amb els nois i noies d'aquesta edat acostumem a treballar amb la metodologia del centre d'interès i també amb el mètode de projectes, en funció de la seva maduresa, capacitats i motivació. Ambdues metodologies no són exclouents entre si, sinó que es poden complementar, aportant, a més a més, la dimensió de servei a la comunitat de les pràctiques d'aprenentatge servei.

La publicació del Diari Irriparra és el projecte que proposem als nois i noies d'aquesta edat i, alhora, és un centre d'interès, amb personatges, a través del qual es vertebreren les diverses activitats.

motivació i ambientació

La nostra història està protagonitzada per dos personatges que treballen en la redacció d'un diari: el Paco, periodista i amant de la poesia, que té una discapacitat visual, i la Janna, una fotògrafa intrèpida i molt viatgera.

La història

La Janna i el Paco es van conèixer a l'esplai quan eren joves i els seus monitors i monitores els van engrescar a fer el Diari Irriparra. El diari va arribar als botiguers i fins i tot, a la regidoria del barri, i va servir també per donar veu als veïns i veïnes, conèixer les associacions i opinar sobre temes d'actualitat del barri, entre altres coses.

Ara ens conviden a fer el nostre propi Diari Irriparra. Per això, ens han enviat una mostra del seu darrer número que ens pot servir d'inspiració. El Paco i la Janna ens acompanyaran durant tot el curs i ens plantejaran activitats, incògnites i tota classe de propostes per aprendre i divertir-nos!

Fer un diari imprès

Hem creat una maqueta del diari per facilitar-vos la feina. Només pretén ser un recurs, una guia que en cap cas hauria de limitar la imaginació i el desig del grup de personalitzar el seu diari, crear noves seccions, canviar el disseny, etc. És una maqueta molt senzilla, amb unes seccions prefixades indicades amb icones:

Notícies i articles d'opinió. La icona que caracteritza la secció és un ordinador.

Fotografies destacades. Tria d'imatges amb peus de foto explicatius. La seva icona, és clar, és una càmera de fotos.

L'entrevista. La icona és una gravadora.

Secció pinyes. Espai per destacar esdeveniments que els infants considerin positius o negatius. Farem servir la pinya vermella, groga i verda. La icona és una pinya.

Secció d'entreteniment (que inclou l'enigma de Maat). Propostes lúdiques com sopes de lletres, mots encreuats, etc. Inclou un espai per l'enigma de Maat. La icona és la mascota Irriparra.

El taulell de l'esplai. Espai per missatges curts, en un llenguatge proper i informal, de qualsevol membre de l'esplai. No té icona, però el programa dona l'opció de triar si posem els missatges en post-its de colors, nuvolets de còmic, etc.

A més, trobarem un espai per indicar els crèdits, és a dir, l'autoria del diari, dividida en funcions.

Un diari obert a la participació

Us proposem crear la Bústia Irriparra i col·locar-la en un lloc ben visible de l'esplai per recollir tot tipus de propostes i idees per publicar i millorar el diari.

mitjans
8 a 12 anys

les activitats

Són propostes obertes en les quals treballarem de manera transversal la diversitat, la inclusió i la justícia social. Presenten la següent estructura:

Activitats de motivació: els personatges ens plantejaran situacions (sovint en format de notícies), i jocs per introduir-nos en les activitats centrals.

Activitats centrals: són el nus del tema que es treballa a cada proposta. No sempre podran realitzar-se en una sola sessió i caldrà preveure-ho.

Tancament i valoració: dedicarem temps, d'una banda, a fer el tancament de l'activitat, reflexionant i fixant els aprenentatges, i d'altra banda, a valorar si ens ho hem passat bé, si el grup ha estat participatiu, com s'han resolt els conflictes, etc.

L'enigma de Maat: després de cada activitat rebrem pistes per resoldre'l.

Idées per al Diari Irriparra: A cada fitxa d'activitat hi trobareu idees perquè els nois i noies, a partir de la vivència de l'activitat, escriguin articles o notícies per al diari.

l'enigma de Maat

Els jocs de misteri posen a prova les habilitats mentals i la capacitat d'exploració dels nois i noies, i els provoquen certa fascinació. Per això hem creat l'enigma de Maat, un joc que es presentarà a través del Diari Irriparra i que involucrarà tot l'esplai en la resolució d'un misteri que va quedar pendent a l'últim número del Diari Irriparra imprès ja fa més d'una dècada.

L'enigma està relacionat amb el simbolisme que tenia a l'Antic Egipte la idea de justícia i equitat i l'anirem esbrinant a partir de pistes que ens portaran a descobrir la solució del misteri durant la propera Festa Esplai 2011.

activitat

jo sóc,
tu ets
una oportunitat
per conèixer-nos

presentació

Per entendre i acceptar l'altra persona és essencial començar per un mateix. Les dinàmiques i jocs de coneixement mutu que us presentem a continuació ajudaran a que cada infant conegui la seva identitat i també la dels companys i companyes, potenciant així la cohesió de grup.

objectius educatius

- 1 Iniciar l'auto-coneixement mitjançant dinàmiques senzilles, tenint en compte el moment evolutiu de l'edat dels grups de mitjans.
- 2 Valorar els companys i companyes i, de retruc, adonar-se del valor del grup.
- 3 Reflexionar sobre les pròpies capacitats i limitacions, i sobre com el grup pot influir positivament en el reforç de les primeres i la superació de les segones.

motivació

A través d'una notícia breu que arriba a l'esplai ens assabentem que ha desaparegut un bagul amb un valuós contingut... Per sort, la Janna i el Paco l'han trobat i ens el cedeixen, això sí, amb la condició que superem unes proves per aconseguir-ne la clau. A dins, trobarem la foto de la persona més important del món!

activitats

Proves per aconseguir la clau

Ens coneixerem una mica més jugant al Bingo dels companys/es, a l'Endevina qui sóc i al Joc del gomet.

Obrim el bagul!

Després dels jocs, ja estem preparats per a descobrir el tresor que hi ha dins el bagul. Ho farem d'un en un, mentre els companys/es ens fan preguntes per endevinar qui és aquesta persona tan important. Hi trobarem un mirall on ens veurem reflectits/des, però no ho direm a ningú fins que tots ho haguem vist.

El mural de l'amistat

Per parelles i amb algunes limitacions físiques hi escriurem què significa per a nosaltres el sentiment de grup, com a collim, què és l'amistat... Podem penjar-lo on el tinguem present durant tot el curs.

Un cop finalitzada l'activitat, cada grup rebrà una pista sobre l'enigma de Maat i una guia de possibles continguts per al seu diari l'rriparra.

mitjans
8 a 12 anys
jo sóc,
tu ets

activitat

a les seves sabates

una oportunitat per viure l'empatia com a eina inclusiva

presentació

Hi ha un encertadíssim proverbi hindú que diu: "Abans de jutjar algú, camina tres llunes amb les seves sabates"... I això és el que us proposem, posar-nos en el lloc de l'altra persona, a les seves sabates, per redescobrir l'empatia i el seu valor. En aquest cas, envers les persones amb discapacitat i els seus reptes diaris. Ho farem d'una manera vivencial, però transcendent l'anècdota, per tal de despertar l'esperit crític.

objectius educatius

- 1 Conèixer des d'una vessant vivencial el món de la discapacitat i com afecta a la vida quotidiana el fet de tenir-ne alguna.
- 2 Despertar l'esperit crític respecte a les desigualtats i a les actituds socials que es produeixen davant la discapacitat.
- 3 Potenciar el valor de grup com a eina d'integració i el respecte per les diferències que existeixen entre totes les persones.

motivació

El Paco ens farà una visita i introduirà l'activitat parlant-nos de la seva vivència personal. Podem cloure amb un vídeo que mostra les limitacions que una persona amb mobilitat reduïda troba a Barcelona.

Si ho preferiu, també podeu fer servir aquest vídeo com a presentació, explicant que l'ha elaborat un amic del Paco, que fa periodisme d'investigació i denuncia injustícies del dia a dia que sovint passen desapercebudes.

activitats

Les activitats estan pensades per a fer en un parell de sessions, arrodonint-les sempre amb una reflexió final que ens ajudi a prendre consciència que no tothom té les mateixes oportunitats en la

nostra societat i que tots podem aportar el nostre granet de sorra per fer canviar aquesta situació.

A les seves sabates

Farem alguns dels jocs que tenen més èxit en el nostre esplai, però una part dels infants, individualment, haurà d'assumir una discapacitat visual (amb els ulls tapats), motriu (sense fer servir un braç o dificultant la mobilitat de les cames lligant-hi algun material rígid) o auditiva (amb taps o mp3). L'altra part tindrà el rol d'observadors i, en cas necessari, de suport.

Actuem! Un esplai per a tothom!

Esdevindrem periodistes d'investigació per descobrir si el nostre esplai és accessible a tothom o podria ser més inclusiu i integrador. Ens ajudarem, per grups, d'una fitxa d'observació i després, en grup, per passar de l'observació a l'acció, consensuarem un document amb 10 propostes de millora que entregarem a la junta o al consell de l'esplai.

Un cop finalitzada l'activitat, cada grup rebrà una pista sobre l'enigma de Maat i una guia de possibles continguts per al seu diari Irriparra.

mitjans
8 a 12 anys
a les seves
sabates

activitat

obre els ulls!

una oportunitat per trencar estereotips de gènere i fer aprenentatge servei

presentació

La transmissió de models de comportament estereotipats pel que fa al gènere continua existint en la nostra societat. Per a treballar-ho des de la base i possibilitar un futur més igualitari, us proposem identificar els comportaments sexistes i estereotips que es transmeten a través dels contes, les joguines i la publicitat amb una sèrie de dinàmiques, i fer després la nostra pròpia versió, amb criteris d'equitat, d'algun conte tradicional.

objectius educatius

- 1 Reflexionar sobre les pròpies actituds i les idees preconcebudes.
- 2 Prendre consciència sobre com es transmeten estereotips de gènere a través dels contes, dels jocs i de la publicitat.
- 3 Valorar el grup, gaudir de les relacions i del treball en comú.
- 4 Respectar les opinions de les altres persones.
- 4 Imaginar i escriure un conte clàssic alliberat de sexisme.

motivació

La Janna i el Paco ens fan arribar dues Cartes dels Lectors d'un diari en què col·laboren. Estan signades per la Blancaneus i per Sant Jordi, que ens mostren una cara d'ells que no coneixíem. D'una banda, la Blancaneus es queixa de la frenètica activitat domèstica que ha de fer cada dia per tenir la casa a punt i tot preparat per als set nans. Sant Jordi, d'una altra banda, es dol d'haver de fer-se sempre el fort, sense treva ni possibilitat de mostrar com li apassiona pintar i dissenyar roba. Després de cada carta, encetarem un espai de reflexió sobre la situació d'aquests personatges.

activitats

M'agrada el rosa i m'agrada el blau!
 Dividirem la sala en tres racons (La capsa dels valors, El bagul de les joguines i Els publicitissatges), on es treballarà simultàniament per a descobrir les diferents actituds que atribuïm a nois i a noies, les joguines que uns i altres fan servir i com la publicitat influeix en tot plegat. Clourem amb una posada en comú i una proposta d'accions concretes per a relacionar-nos de manera més igualitària.

Vet aquí una vegada...

Triarem un conte tradicional i l'analtzarem des de la perspectiva crítica que vam aprendre a la sessió anterior. Pensarem quins canvis volem fer per a convertir-ho en un conte "del segle XXI" i després, repartirem tasques per fer el redactat i, si vols posar-lo en escena.

* Arran d'aquesta activitat es pot encetar un projecte d'aprenentatge servei, creant, per exemple, un taller de conta contes mensual adreçat a altres grups de l'esplai.

Un cop finalitzada l'activitat, cada grup rebrà una pista sobre l'enigma de Maat i una guia de possibles continguts per al seu diari Irriparra.

mitjans
 8 a 12 anys
 obre
 els ulls!

activitat

els mitjons tenen cames? una oportunitat per aprendre a ser més corresponsables a casa

presentació

Els nois i noies entre 8 i 12 anys acostumen a sentir un creixent interès per l'estil de vestir i l'estètica, però no són ni ells ni elles qui netegen, estenen o pleguen la seva roba. Amb una divertida i inusual gimcana intentarem que s'adonin que han de tenir més autonomia a la llar i que han d'implicar-se en les tasques domèstiques com a part de la família. Implicarem a les famílies en la gimcana, que es farà de casa en casa.

objectius educatius

- 1 Reflexionar sobre la necessitat de dur a terme un repartiment just de les tasques de la llar.
- 2 Aprendre de forma divertida algunes tasques domèstiques per entendre la importància de la col·laboració, la corresponsabilitat i l'autonomia a la llar.
- 3 Valorar el grup, gaudir de les relacions i del treball en comú.
- 4 Proposar accions que afavoreixin la igualtat en el repartiment de les tasques domèstiques.

motivació

Ens arriba un paquet amb una nota que diu "Els mitjons tenen cames?"... Conté un munt de mitjons desaparellats! Una carta del Paco i la Janna ens explica que un dia van rebre un mail a la redacció on algú es queixava d'estar sempre recollint els mitjons de la seva família i que havia pres la decisió de desfer-se'n, en un intent de trobar la parella de cada mitjó i per fer-ho haurem de superar les proves de la gimcana.

activitats

La gimcana domèstica

Els diferents equips aniran casa per casa superant proves com cosir un botó, posar una rentadora, estendre la roba, fer una truita francesa, endreçar una habitació... Les famílies faran de jutges, puntuant cada prova de l'1 al 10 amb uns criteris preestablerts. Si treuen almenys un 6 rebran una pista que els ajudarà a trobar els seus mitjons perduts. En el moment de la valoració final és important que cada infant s'adoni de com és el repartiment de tasques domèstiques a casa seva.

La piràmide de les tasques familiars

Després de la gimcana, destaparem un mural a la paret on tenim indicades les tasques que pertocaria fer a cada franja d'edat. Haurem tapat, però, aquesta última dada d'edats recomanades. Llegirem totes les tasques i indicarem amb un màxim de 8 gomets per persona aquelles que fem habitualment. Quan destapem les franges d'edat hem de veure si el que fem i el que hauríem de fer s'assembla. Seria ideal acabar l'activitat amb un recull de compromisos individuals al respecte.

Un cop finalitzada l'activitat, cada grup rebrà una pista sobre l'enigma de Maat i una guia de possibles continguts per al seu diari Irriparra.

mitjons
8 a 12 anys
els mitjons
tenen
cames?

activitat

ulleres màgiques!

una oportunitat per lluitar contra la pobresa i l'exclusió social

presentació

Sovint la imatge que els infants tenen de la pobresa és aquella que els dona la televisió: nens i nenes desnodrits a països llunyans. Però a casa nostra hi ha també persones excloses socialment i en situacions molt difícils. Volem mostrar aquesta realitat i fer veure que les causes són complexes i diverses. Entendre això afavorirà que vulguem realitzar petites accions quotidianes que siguin llavor de canvi social.

objectius educatius

- 1 Arribar a una major comprensió de les causes que poden desencadenar situacions de pobresa i exclusió social als països desenvolupats (quart món).
- 2 Ser empàtics amb les necessitats de les persones i grups més desafavorits.
- 3 Desvetllar l'interès per conèixer com s'organitza la societat civil per combatre les causes que generen pobresa i exclusió social.
- 4 Assumir petits compromisos d'accions de millora.

motivació

La Janna i el Paco ens porten les fotos-retrats de 5 persones (un infant amb sobrepès, una persona en situació de sense llar, un infant amb síndrome de Down, un avi en cadira de rodes i un infant amb trets d'una altra cultura) i ens proposen triar-ne una i posar-nos en la seva pell, amb l'ajuda d'unes ulleres màgiques que ens faran veure clar com és la seva vida.

activitats

El joc de les ulleres màgiques

Jugarem per equips i tindrem un taulell de joc, targetes d'experiències de cada personatge, targetes "Pobresa i Exclu-

síó" (imposen un desavantatge a l'equip) i targetes "Amb les teves ulleres" (donen l'oportunitat d'ajudar un altre equip). Tiranem el dau i anirem passant caselles mentre experimentem com és anar per la vida en les circumstàncies del personatge que li ha tocat al nostre grup. Les targetes ens faran avançar o retrocedir caselles i també les nostres decisions. Guanyarà l'equip que primer aconseguirà viure totes les experiències preparades per al seu personatge.

La valoració final ens ha de portar a detectar si nosaltres hem exclòs alguna persona amb la nostra actitud o si ens hem sentit exclosos. Establirem, després, a nivell individual o grupal, uns compromisos Concrets, Realitzables i Avaluable (CRA) envers situacions de pobresa o exclusió. Si la proposta és de grup, aquest podria ser el pas inicial cap a un projecte social.

Un cop finalitzada l'activitat, cada grup rebrà una pista sobre l'enigma de Maat i una guia de possibles continguts per al seu diari Irriparra.

mitjans 8 a 12 anys
ulleres màgiques!

activitat

la història del llapis

una oportunitat per reflexionar sobre les desigualtats nord-sud

presentació

A través del procés d'elaboració d'un llapis, dividits en grups i amb el material repartit de manera desigual, entendrem que el desequilibri entre el paísos rics i els paísos pobres no es pot atribuir a una major incidència de fenòmens naturals perjudicials sobre els segons, sinó que respon a una llarga història de dominació política i econòmica.

objectius educatius

- 1 Prendre consciència de les desigualtats nord-sud.
- 2 Arribar a una major comprensió dels processos de producció i del sistema d'intercanvi entre els paísos del nord i del sud.
- 3 Construir i consolidar coneixements que permetin analitzar críticament la societat i el seu procés de desenvolupament.
- 4 Generar actituds d'implicació personal en la recerca d'alternatives més justes.

motivació

Els nostres reporters i reporteres han descobert una fàbrica de roba i sabates il·legals en el nostre barri. La notícia que han escrit és força impactant: els treballadors/es es troben en condicions infrahumanes, exposats a riscos físics i sense cap empar legal. La seva vida és treballar totes les hores possibles, excepte les poques que dormen, al mateix local on treballen. Per comprendre com poden existir aquestes situacions, la Janna i el Paco ens proposen jugar al Joc del Llapis i descobrir el comerç just.

activitats

El Joc del Llapis

Farem cinc grups, un dels quals es dedicarà a observar tot el que passa durant la dinàmica i a omplir una fitxa per explicar-ho. Els altres 4 representaran a un país desenvolupat, un d'emergent i dos en vies de desenvolupament, però no ho sabran. Rebran materials per construir llapis, però en diferents quantitats, depenent de quines són les condicions tecnològiques i laborals del país. S'ha de fabricar el màxim nombre possible de llapis i es pot negociar per intercanviar material, designant un delegat que se n'encarregui. En la posada en comú analitzarem com ens hem sentit tenint tot el material necessari o no disposant-hi, què passa amb la distribució de recursos en el món actual i quin model alternatiu se'ns acudiria.

Codi Comerç Just

Aprofundirem en el concepte de comerç just associant productes que tindrem sobre una taula amb targetes que descriuen amb quins criteris s'ha fabricat cadascun. Això ens portarà, després, a reflexionar sobre els nostres hàbits de consum i les relacions que establim dins del grup... cooperatives o de domini?

Un cop finalitzada l'activitat, cada grup rebrà una pista sobre l'enigma de Maat i una guia de possibles continguts per al seu diari Irriparra.

mitjans
8 a 12 anys
la història
del llapis

activitat

excursió l'itinerari sensorial de can Grau i l'avenc de l'Esquerrà una oportunitat per estimular els sentits

presentació

L'itinerari sensorial de l'escola de natura de Can Grau és un itinerari adaptat per a persones amb discapacitat física i visual. L'itinerari, de 520 m de llargada, es desenvolupa a través de 10 activitats de disseny universal que potencien selectivament els diferents sentits. Després de recórrer l'itinerari, podem continuar la descoberta del Garraf apropant-nos a l'avenc de l'Esquerrà.

objectius educatius

- 1 Descobrir els sentits com a mitjà per relacionar-se amb els altres i amb el medi, i com a font d'informació.
- 2 Reconèixer i apreciar la diversitat d'objectes de l'entorn que ens envolta a través dels sentits.
- 3 Potenciar l'interès i el respecte per l'entorn en la recollida de mostres per a l'observació i experimentació.
- 4 Crear lligams de confiança, cooperació i solidaritat entre persones participants, i gaudir d'uns moments agradables en convivència amb el grup.

plantejament general de l'excursió

. El recorregut és un camí circular de pendent suau, que transcorre pels voltants de l'escola de natura de Can Grau situada al parc del Garraf.

. L'element conductor de l'itinerari consisteix en una corda gruixuda, fixada a un pal vertical, que se situa al costat esquerre i ajuda, si és necessari, a garantir l'orientació per avançar.

. L'itinerari disposa d'estructures que faciliten la descoberta de determinats elements emblemàtics del parc natural (les plantes aromàtiques, la roca calcària, el margalló, el vent i el cant dels ocells, etc...) a partir de 10 activitats també universals que van potenciant, de forma transversal, els diferents sentits.

. Després de realitzar les activitats proposades a través de l'itinerari universal podem arribar fins a l'avenc de l'Esquerrà, que es troba a 2,5 km de Can Grau, seguint pel GR des de la casa.

. Durant l'excursió gaudirem del paisatge emblemàtic del Garraf i un cop a l'avenc, extremant la cura, podem veure la seva entrada. Aquest avenc és un dels més llarg del Garraf, amb 300 m de fondària.

mitjans
 8 a 12 anys
 excursió

